
[2019-74-RE](#)

Causa 2019-74-RE

(Esteve Estefanell c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 493-2019. Recurs d'empara

Aute del 21 de gener del 2020

BOPA núm. 7, del 29 de gener del 2020

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, l'11 de novembre del 2019, per la representació processal de la Sra. Magdalena Esteve Estefanell, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 18 d'octubre del 2019, dictada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i dels principis de la proporcionalitat de les penes i de la presumpció d'innocència, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que adopti les mesures per reposar els drets vulnerats;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Com a conseqüència de la lesió a un tercer efectuada pel gos de la Sra. Magdalena Esteve Estefanell, el 24 d'abril del 2018, el Tribunal de Corts la va condemnar, com a autora d'una contravenció penal per lesions per imprudència lleu a una pena de multa de 100,00 €, al pagament de les despeses causades i a indemnitzar a la persona lesionada amb 100,00 € i a la CASS amb 114,01 €.

1.2. La representació processal de la Sra. Magdalena Esteve Estefanell va interposar un recurs

---

d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 24 de setembre del 2018, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència mitjançant la qual desestimava aquest recurs.

1.3. La representació processal de la Sra. Magdalena Esteve Estefanell va instar un procediment per reconeixement d'error judicial davant el Ple del Tribunal Superior de Justícia, per tal com considerava que la prova efectuada per la jurisdicció penal no era correcta, ja que no s'havien valorat convenientment les proves de descàrrec.

1.4. El 18 d'octubre del 2019, el Ple del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència mitjançant la qual desestimava íntegrament aquesta demanda.

1.5. L'11 de novembre del 2019, la representació processal de la Sra. Magdalena Esteve Estefanell va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 18 d'octubre del 2019, dictada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i dels principis de la proporcionalitat de les penes i de la presumpció d'innocència, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica de la recurrent

- La recurrent fonamenta el seu recurs d'empara en dos motius: el primer, la vulneració de l'article 10 de la Constitució per manca de motivació de la sentència i la vulneració del principi de proporcionalitat de les penes, i, el segon, la vulneració del principi de la presumpció d'innocència.

- En el desenvolupament del primer motiu al·lega que en les actuacions no es troba cap prova objectiva i independent que corrobori que els fets van succeir de la manera exposada pel Tribunal de Corts. En primer lloc, manifesta que el seu gos porta una corretja que li impedeix obrir la boca i que no es podia allunyar més de 10 cm, alhora que manifesta que, com a molt, va causar una esgarrapada al tercer. En segon lloc, no es pot acreditar que les lesions patides pel tercer derivessin d'aquest incident, ja que no es van fer fotografies ni atestat policial i aquest va declinar ser acompanyat a l'hospital. Afegeix que el testimoni dels fets va explicar que el gos no va mossegar-lo i que ell no li va veure cap ferida, però no es va prendre cap declaració judicial d'aquesta persona ni va ser citada el dia del judici.

D'aquests elements s'infereix que existeix un dèficit motivador, que el raonament sobre la prova és dèbil i no exclou el dubte raonable, ja que va existir un important lapse de temps entre el moment en què la persona lesionada va deixar a la recurrent i va acudir a l'hospital, fet que podia haver agreujat la lesió.

- El principi de presumpció d'innocència exigeix l'acreditació dels elements del tipus penal més enllà de tot dubte raonable. En aquest procés, no es pot establir una connexió intel·lectual i real entre la convicció del jutgador i les inferències necessàries que l'havien de dur a una certesa més enllà del dubte raonable, quan la presumpció d'innocència exigeix que no existeixin altres alternatives raonables.

- Finalment, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que adopti les mesures per reposar els drets vulnerats.

2.2. Argumentació del Ple del Tribunal Superior de Justícia

- La sentència del Ple del Tribunal Superior de Justícia del 18 d'octubre del 2019, en primer terme, exposa la doctrina del Ple sobre l'error judicial, concebut com el dictat d'una resolució absurda, irracional, horrorosa, injustificable, o exorbitant, ja sigui per haver confós de manera incomprensible i injustificable el supòsit de fet o bé per equivocacions fora de mida en l'aplicació del dret o per haver decidit coses no coincidents qualitativament o quantitativament amb la *causa petendi* del litigi.

- En aquest cas, considera que l'informe d'assistència mèdica indica que s'objectiva a nivell del dors de l'avantbraç ferides excoriatives en disposició atribuïbles a una mossegada i determina que aquesta prova permet concloure que la víctima va ser mossegada per un gos sense que aquesta conclusió pugui qualificar-se d'absurda, d'irracional, d'horrorosa, d'injustificable o d'exorbitant. Afegeix que el fet que no es fes una fotografia *in situ* de la ferida ni el fet que transcorreguessin 45 minuts entre l'incident i l'assistència mèdica, permeten arribar a una conclusió diferent sobre la causa de la lesió que presentava la víctima al seu avantbraç.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd i no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.2. La qüestió que és objecte de debat constitucional rau en decidir si s'han vulnerat els drets a la jurisdicció i a un procés degut (article 10 de la Constitució), derivats, en primer terme, de la manca de fonamentació de la resolució i de la proporcionalitat de les penes i, en segon terme, de la vulneració de la presumpció d'innocència per part del Ple del Tribunal Superior de Justícia en el marc d'un supòsit d'error judicial.

3.3. L'abast objectiu d'aquest recurs d'empara ve determinat per la resolució judicial que es recorre en empara. En aquest cas, la recurrent no impugna la sentència de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, que va confirmar la condemna per la contravenció penal, sinó que s'interposa contra la sentència del Ple en què s'analitza si ha existit un error judicial en les actuacions prèvies que han conduït a la consideració de la recurrent com a responsable d'una contravenció penal, tot valorant la prova practicada.

3.4. Quant a l'apreciació de l'absència d'error judicial per part del Ple del Tribunal Superior de Justícia, cal reiterar la doctrina d'aquest Tribunal Constitucional, segons la qual la selecció del dret aplicable i la seva interpretació corresponen a la jurisdicció ordinària i només poden ser analitzades per aquest Tribunal si aquestes són il·lògiques, absurdes o irracionals.

En aquest cas, el concepte d'error judicial que emprà el Ple del Tribunal Superior de Justícia com a equivocacions evidents o palmàries en la determinació dels fets o en l'aplicació i en la interpretació de la llei s'adequa a allò emprat habitualment en l'entorn europeu i l'aplicació d'aquest concepte al cas concret resulta lògica i raonable.

3.5. El deure de motivació (article 10 de la Constitució) es troba acomplert adequadament pel Ple del Tribunal Superior de Justícia, atès que no només proporciona el concepte d'error judicial, sinó que també valora, d'una banda, com amb dades objectives la ferida de la víctima es correspon amb una mossegada (informe d'assistència mèdica) i, d'altra banda, que el temps transcorregut entre l'incident i l'assistència (45 minuts) o l'absència d'una fotografia en el moment de l'esdeveniment no són suficients per contradir la conclusió assolida. I, des de l'àmbit propi del coneixement del procés d'error judicial, atribuïble al Ple del Tribunal Superior de Justícia, determina que les conclusions obtingudes no poden ser titllades d'absurdes, d'irracionals, d'horròs, d'exorbitants o d'injustificables.

3.6. Respecte de la presumpció d'innocència, aquest Tribunal Constitucional ha declarat que el seu contingut nuclear el constitueix l'existència o no de prova de càrrec per poder condemnar, de manera que el bé constitucionalment protegit és que ningú pot ser condemnat sense prova de càrrec suficient, valorada de manera raonable i practicada amb totes les garanties (sentència del 13 de març del 2014, recaiguda en la causa 2013-45-RE). I també s'ha establert, de manera contundent, que *"No ens correspon, en canvi, revisar la valoració que d'aquesta prova hagi fet el jutgador, la decisió sobre l'existència de la pertinença i la valoració de les proves són qüestions de legalitat en les quals aquest Tribunal no pot entrar, llevat que el procés d'inferència que comporta tota valoració tingui fractures lògiques evidents que converteixin les conclusions i el raonament que les sustenta en arbitrari, per absurd, incoherent o il·lògic"* (sentència del 3 de febrer del 2014, recaiguda en la causa 2013-38-RE).

No es pot obviar que aquest recurs d'empara s'interposa contra la sentència del Ple del Tribunal Superior de Justícia, l'objecte de la qual és solament l'existència o no d'un error judicial. Si la part recurrent volia qüestionar la vulneració de la presumpció d'innocència hauria d'haver interposat un recurs d'empara contra la sentència de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia que va confirmar la seva condemna penal. Al formular el recurs d'empara contra la sentència del Ple el seu àmbit resta limitat a la cognició d'aquesta; és a dir, a l'existència o no d'un error judicial.

I, des d'aquesta òptica, l'anàlisi que efectua el Ple per considerar que de l'informe mèdic s'extreu l'existència d'una mossegada de gos i que el temps de 45 minuts entre l'incident i l'assistència no permet destruir la causa de la lesió en l'avantbraç de la víctima i que aquesta inferència no és absurda, ni irracional, ni injustificable o exorbitant, en el control de l'aplicació i de la interpretació del dret que corresponen a aquest Tribunal Constitucional, en el marc de les seves competències, no es pot entendre com a contrari a la lògica, inversemblant o contrari a la raó.

3.7. Per tant, aquest motiu, i amb ell la totalitat del recurs d'empara, ha de ser desestimat.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2019-74-RE interposat per la representació processal de la Sra. Magdalena Esteve Estefanell contra la sentència del 18 d'octubre del 2019, dictada pel Ple del Tribunal Superior de Justícia.

---

2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, al president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 21 de gener del 2020.

Dominique Rousseau
President

Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat